07/03/2021

Η Δημοκρατία αυτοπεριορίζεται;

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Κισάμου και Σελίνου

Του Σεβ. Μητροπολίτου Κισάμου και Σελίνου κ. Αμφιλοχίου

«Η Δημοκρατία μας αυτοκαταστρέφεται διότι κατεχράσθη το δικαίωμα της ελευθερίας και της ισότητας, διότι έμαθε τους πολίτες να θεωρούν την αυθάδεια ως δικαίωμα, την παρανομία ως ελευθερία, την αναίδεια του λόγου ως ισότητα και την αναρχία ως ευδαιμονία». (Ισοκράτης, 436-338π.χ.)

Σκέφτομαι διαβάζοντας τους λόγους του μεγάλου αυτού αρχαίου Έλληνα και Αττικού ρήτορα, του Ισοκράτη, ενός από τους σπουδαιότερους ρητοδιδασκάλους της κλασσικής αρχαιότητας, σκέφτομαι: στη Χώρα που γέννησε την Δημοκρατία πόσο απήχηση έχει ο λόγος του;

Πόσο δηλαδή γίνεται κατανοητός ο κίνδυνος «αυτοκαταστροφής» της Δημοκρατίας, μέσα από συμπεριφορές και πρακτικές που οδηγούν στην κατάχρηση του δικαιώματος της ελευθερίας; Γνωρίζω τον αντίλογο. «Η Δημοκρατία, ισχυρίζονται κάποιοι, δεν περιορίζεται και δεν οριοθετείται». «Είναι σαν την τέχνη», όπως μου είπε προ ολίγων ημερών διανοούμενος συνομιλητής μου σε σχετική συζήτηση. Απάντησα με τα λόγια του, μακαριστού πλέον, Επισκόπου

Ερζεγοβίνης Αθανάσιου Γιέφτιτς: «Η ελευθερία κοστίζει αλλά περιορίζεται με αγάπη και η αγάπη εάν δεν έχει ελευθερία μπορεί να γίνει τυραννία, καθώς η ελευθερία είναι ευθύνη και αυτοπεριορισμός». Ευθύνη και αυτοπεριορισμός λοιπόν η ελευθερία για να μην εγκυμονείται ο κίνδυνος της τυραννίας. Προσλαμβάνοντας τα μηνύματα των καιρών ως και όλα όσα συμβαίνουν γύρω μας και ανάμεσα μας, (συμπεριφορές, πρακτικές, στάσεις ζωής), αλήθεια πόσοι από εμάς πιστεύουμε πως μέσα σε όλο αυτό που ζούμε υπάρχει η συνείδηση της ευθύνης και του αυτοπεριορισμού;

Η άποψη ότι «η δημοκρατία δεν εκδικείται» είναι αυτονόητο ότι μας βρίσκει όλους σύμφωνους. Όμως εδώ τίθεται ένα καίριο και βασανιστικό ερώτημα: Τι σημαίνει, τελικά, «Δημοκρατία»;

Συμφωνούμε, άραγε όλοι, με όσα ορίζει ο Ισοκράτης ως αιτίες «αυτοκαταστροφής» της δημοκρατίας; ή μήπως φτάσαμε, τελικά, να θεωρούμε ότι μέσα στην «δημοκρατία» είναι αποδεκτό ο πολίτης να θεωρεί την αυθάδεια ως δικαίωμα, την παρανομία ως ελευθερία και την αναρχία ως ευδαιμονία; Υπάρχουν ευθύνες, όρια και υποχρεώσεις ή μόνο δικαιώματα;

Το δικαίωμα του «συνέρχεσθαι» για παράδειγμα, σε μια δημοκρατία, είναι πιο ισχυρό από το δικαίωμα ή μάλλον την υποχρέωση διασφάλισης της δημόσιας υγείας; ή από το δικαίωμα στην ελεύθερη κυκλοφορία σε δημόσιο χώρο;

Πόσο… «δημοκρατικό» είναι η βεβήλωση των ηρωικών μορφών των προγόνων μας; η βεβήλωση Εκκλησιών και άλλων χώρων λατρείας, η βεβήλωση χώρων παιδείας, κλπ., και μάλιστα όταν οι αρχιτέκτονες όλων αυτών των ενεργειών δηλώνουν ότι πράττουν και ενεργούν στο όνομα της «δημοκρατίας»; Εάν δεν είναι, τότε γιατί τέτοιου είδους συμπεριφορές δεν καταδικάζονται, αλλά γίνονται ανεκτές και, άρα, αποδεκτές;

Έρχεται στην σκέψη μου η συμπεριφορά νεολαίας της γειτονικής μας Σερβίας-Μαυροβουνίου όπου, μετά την πρόσφατη θανή, μεγάλων εκεί εκκλησιαστικών μορφών του Μητροπολίτη Μαυροβουνίου Αμφιλοχίου (Ράντοβιτς) και του Επισκόπου πρ.Ερζεγοβίνης Αθανασίου (Γιέφτιτς), οι νέοι μεγάλων πόλεων ξεχύθηκαν στους δρόμους και σε δημόσιους χώρους ζωγράφισαν (με την τέχνη του γκράφιτι) τις μορφές των μεγάλων αυτών εκκλησιαστικών προσώπων.

Μοιραία συγκρίνω με συμπεριφορές μέρους της δικής μας νεολαίας που όχι μόνο δεν δημιουργεί, αλλά καταστρέφει, βεβηλώνει και ασεβεί σε ηρωικές μορφές της νεώτερης ιστορίας της Πατρίδας μας. Με τόσο μένος και πάθος που φανερώνει μίσος για τα πρόσωπα αυτά· πρόσωπα στα οποία οφείλουμε την ύπαρξη μας ως

Έθνος.

Διερωτώμαι: Τελικά, αυτού του είδους την «δημοκρατία» διδάξαμε στις νεώτερες γενιές; Εάν ναι, πόσο περήφανοι μπορεί να είμαστε και ποιες οι συνέπειες; Τι δηλώνει η σιωπή μας; Ο Δημήτρης Μυράτ, κορυφαίος ηθοποιός, μιλώντας για την γνωριμία του με την επίσης ηθοποιό Βούλα Ζουμπουλάκη, δήλωνε σε συνέντευξη του το 1986: «Ήταν μαθήτρια μου και εγώ ήμουν καθηγητής το Εθνικού Θεάτρου, πολλά χρόνια πριν. Όταν λοιπόν βγήκαμε το πρώτο μας ραντεβού στον κινηματογράφο «Παλλάς» θυμάμαι, την άλλη μέρα παραιτήθηκα από τη σχολή του Εθνικού θεάτρου για να μην δώσω την εντύπωση ότι εκμεταλλεύομαι τη θέση μου ως καθηγητής και έχω σχέση με μαθήτριες», διδάσκοντας ήθος, ελευθερία και αληθινή δημοκρατία. Αντιπαραβάλω, πάλι μοιραία και άνευ σχολίων και κριτικής, όλα όσα βλέπουν το φως της δημοσιότητας τον τελευταίο καιρό και αφορούν την τέχνη, τον πολιτισμό, το θέατρο, κλπ.

Διερωτώμαι, για πολλοστή φόρα, τόσο τραγικά και μέσα σε μια μόλις γενιά (λιγότερο από 40 χρόνια), άλλαξαν τα αντανακλαστικά μιας ολόκληρης κοινωνίας, αμβλύνθηκε η συνείδηση της σε ό,τι αφορά το «μέτρο», τα «όρια», τον «αυτοπεριορισμό»;;

Αυτοί, τέλος, που θεωρούν την παρανομία ως ελευθερία, την αυθάδεια ως δικαίωμα και την αναρχία ως ευδαιμονία πως χαρακτηρίζονται και πως ονομάζονται;